

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): **Martin LANDA**

Název práce: **Občanské vzdělávání dospělých a jeho specifika v nových spolkových zemích**

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE:

Diplomová práce M. Landy se věnuje u nás značně přehlíženému tématu občanského vzdělávání (v ČR neexistuje elementární shoda kolem jeho samotné podstaty a nutnosti), a to na příkladu nových spolkových zemí SRN. Její první formulovaný cíl, tj. podání základního obrazu občanského vzdělávání v SRN (vývoje oboru a jeho historických předpokladů, normativního a institucionálního rámce, jednotlivých aktérů atd.) směřuje spíše k českému čtenáři, který má tendenci – zvláště ve starší a střední generační kohortě - „občanské vzdělávání“ stále vnímat prizmatem někdejšího zprofanovaného „politického vzdělávání“ (v SRN není většinou užíván termín *politische Bildung* vnímán jako ideologicky kontaminovaný!) či „výchovy a vzdělávání dospělých“, jak byly praktikovány a teoreticky rozvíjeny za minulého režimu např. na katedře výchovy a vzdělávání dospělých FF UK, na katedrách a ústavech marxismu-leninismu, v tzv. domech politické výchovy, v Socialistické akademii atd. Další subordinovaný cíl, tj. identifikaci specifik občanského vzdělávání v nových spolkových zemích, autor formuluje na základě všeobecné, možná až banální téze, že „*občanské vzdělávání dospělých se proměňuje v závislosti na měnících se společensko-politických podmínkách*“, z níž vychází i základní výzkumná otázka, tj. „*jak se občanské vzdělávání dospělých přizpůsobilo prostředí v nových spolkových zemích?*“.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ:

Zadané téma jasně směřuje k aplikaci vyváženého multidisciplinárního přístupu, což je dáno i charakterem disponibilních pramenů a literatury, které lze přiřadit jednak pracím z oboru pedagogiky a didaktiky, pracím historickým (dějinám vzdělanosti, tj. široce pojatým a značně inkluzivním *Bildungsgeschichte*), ale i politologickým: zde se jedná o konkrétní sektorovou *policy* a její analýzu v nových spolkových zemích, tj. „Politikfeldforschung“ sui generis. Autor různé (možné) přístupy nezmiňuje vždy explicitně, v praxi je však úspěšně kombinuje a aplikuje. Jistě by se nabízely i některé empiricky fundované přístupy, např. kvantitativní analýza pro případné měření eficienty či dokonce „úspěšnosti“ občanského vzdělávání v delších časových řadách, disponibilní údaje jsou však pro tento účel značně problematické: pouhé počty účastníků jednotlivých programů, návštěvníků akcí, kursů a přednášek atd. nestačí, soubory evaluací (vnějších hodnotitelů a účastníků samotných) nejsou automaticky pro tento účel (diplomová práce) dostupné. V rámci možností tak autor zpracoval velice reprezentativní soubor heterogenních pramenů a literatury, vnímal jejich oborovou diverzitu a specifika, práci logicky strukturoval a základní cíl – identifikovat hlavní znaky a zvláštnosti občanského vzdělání v SRN a na východě Německa speciálně – naplnil, a to i formulací některých vývojových hypotéz pro futuro. Ocenit lze i volbu příloh (Beutelsbašský konsens, Mnichovský manifest), u nichž je bohužel jen odkaz na příslušný zdroj, avšak chybí záhlavní regist (kdo, kdy, kde, co atd.), který je dohledatelný jen v příslušných kapitolách práce.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Jazyková stránka práce, kvalita vědeckého aparátu a další formalia plně odpovídají nárokům kladeným na tento typ práce. Mnou posuzovaný exemplář měl však měkkou vazbu, což neodpovídá požadavkům

pro další archivaci diplomových prací v knihovně FSV UK a v ÚDUK-AUK (to je přípustné, pokud je mi známo, jen u prací bakalářských).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Oproti původním tezím práce došlo k určitým změnám, které se promítly především do její struktury (odpadly např. původně proponované pasáže o působení německých stranických nadací v ČR). Přesto zde však je určitá asymetrie např. mezi zevrubnou teoretickou částí o občanském vzdělávání a poměrně (až příliš) stručnou pasáží o nových spolkových zemích. Práce představuje v českém kontextu ojedinělý a užitečný přehled dané problematiky a dobře identifikuje hlavní problémy německého občanského vzdělání v současné době, které nepostrádají význam i v současné české diskusi, v níž se právem poukazuje na nedostatečné znalosti občanů o základních funkčních mechanismech demokratického státu, tj. i na jejich z toho rezultující, nepříliš hlubokou identifikaci s demokratickým politickým uspořádáním, vystavenou zvláště v nynější době otřesům a krizím.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE:

Komunikace s vedoucím práce byla intenzivnější až v posledních měsících před jejím odevzdáním, tj. nebyla oproštěna od nevýhod časového tlaku. Připomínky vedoucího autor průběžně a v rámci časových možností zapracoval, určitý posun od původního záměru dobře a přesvědčivě zdůvodnil.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

V rozpravě by se diplomant mohl např. věnovat fenoménu historické zkušenosti jako základu občanského vzdělávání a jeho významu pro koncepční i praktické rozdíly mezi starými a novými spolkovými zeměmi SRN.

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:

Diplomovou práci Bc. Martina Landy doporučuji k obhajobě a navrhuji – v případě přesvědčivé ústní obhajoby - její klasifikaci stupněm „výborně“.

(PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.)

V Mariánských Lázních 18. června 2016